

OBRT „KOKOFARM“ vl. DOKSO DŽENANA

PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM

Visoko, april 2022. godine

Na osnovu odredbe člana 19. Zakona o upravljanju otpadom ("Sl. novine FBiH", BR. 33/03, 72/09 i 92/17), OBRT "KOKOFARM" vl. Dokso Dženana donosi:

PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM

za objekat farme za tov brojlera kapaciteta 30.000 brojlera/turnus u naselju Goruša

Investitor:	OBRT „KOKOFARM“ vl. DOKSO DŽENANA
Adresa	Goruša br. 40, Općina Visoko
Pravni oblik društva	Obrt
Kontakt osoba	Dokso Dženana
Telefon	061 400-646
E-mail	dokso.dzenana@gmail.com
Broj:	64-PUO/2022

Visoko, april 2022. godine

**Redni
broj**

SADRŽAJ

- 1. PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM
 - 1.1. UVOD
 - 1.2. IDENTIFIKACIJA I KLASIFIKACIJA OTPADA
 - 1.3. MJERE ZA SPREČAVANJE NASTAJANJA OTPADA
 - 1.4. SKUPLJANJE, SKLADIŠTENJE I RUKOVANJE SA OTPADOM
 - 1.5. ODLAGANJE OTPADA
 - 1.6. ZAKLJUČAK
- 2. ZAKONSKA REGULATIVA
- 3. PRILOZI

1. PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM

1.1. UVOD

U skladu sa odredbama Zakon o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“, broj 33/03, 72/09 i 92/17) Investitor postrojenja izrađuje Plan upravljanja otpadom, koji sadrži sljedeće elemente:

- Dokumentaciju o otpadu koje proizvodi preduzeće (porijeklo, vrste, sastava, količine i dr.),
- Klasifikaciju otpada u skladu sa Katalogom otpada,
- Mjere koje se trebaju poduzeti radi spriječavanja produkcije otpad (naročito ako se radi o opasnom otpadu),
- Skladištenje, odvajanje i sortiranje otpada,
- Tretman i/ili odlaganje otpada.

U Farmu za tov piladi, Plan upravljanja otpadom prilaže se kao dodatak zahtjevu za dobivanje okolinske dozvole, a u skladu sa članom 19. stav 2. Zakona o upravljanju otpadom i Zakon o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj [15/21](#)). Plan se ažurira svakih 5 godina ili poslije značajnijeg zahvata ili promjene u radu pogona.

Obaveza klasifikacije otpada proizilazi iz člana 4. Pravilnika o kategorijama otpada sa listama („Sl. novine FBiH, br. 9/05), prema kojem su proizvođač ili Investitor otpada, kao i sve nadležne institucije dužni da klasificiraju otpad prema Katalogu otpada.

DEFINICIJE:

Termini i definicije karakteristični za okolišnu problematiku, prema zakonskoj regulativi vezanoj za upravljanje otpadom:

Otpad znači sve tvari ili predmete koje vlasnik odlaže, namjerava odložiti ili se traži njihovo odlaganje sukladno jednoj od kategorija otpada navedenoj u listi otpada i utvrđenoj u provedbenom propisu.

Komunalni otpad je otpad iz kućanstva i drugi otpad koji je zbog svoje naravi ili sastava sličan otpadu iz kućanstva.

Tehnološki otpad je otpad koji nastaje u proizvodnim procesima u gospodarskim i uslužnim djelatnostima, a po količini, sastavu i svojstvima razlikuje se od komunalnog otpada.

Ambalažni otpad je otpad koji nastane kada se proizvod otpakira.

Posebni otpad je otpad koji nastaje u medicinsko zdravstvenim institucijama, znanstveno istraživačkim i razvojnim institucijama i laboratorijima, kao i produkt uporabe sredstava i materijala za liječenje i istraživanje, a po količinama i svojstvima razlikuje se od komunalnog otpada.

Opasni otpad je svaki otpad koji je utvrđen posebnim propisima i koji ima jednu ili više značajki koje uzrokuju opasnost za zdravlje ljudi i okoliš po svome podrijetlu, sastavu ili koncentraciji i otpad koji je naveden u listi otpada kao opasan i reguliran posebnim propisom.

Neopasni otpad je otpad koji nije definiran kao opasni otpad.

Inertni otpad je otpad koji nije podložan značajnim fizičkim, kemijskim ili biološkim promjenama. Inertni otpad neće se otapati, spaljivati ili na drugi način fizički ili kemijski obrađivati, biološki razgrađivati ili nepovoljno uticati na druge supstancije s kojima dolazi u kontakt na način da uzrokuje onečišćenje okoliša ili ugrožavanje zdravlja ljudi. Ukupna vlažnost, sadržaj polutanata u otpadu i ekotoksičnost filtrata mora biti neznatna da ne bi došlo do ugrožavanja kakvoće površinskih i podzemnih voda.

Biorazgradivi otpad je svaki otpad pogodan za aerobnu ili anaerobnu razgradnju, poput hrane, vrtnog otpada, papira i kartona.

Tekući otpad je svaki otpad u tekućem stanju uključujući otpadne vode, ali isključujući mulj.

Vlasnik je proizvođač otpada, fizička ili pravna osoba koja posjeduje otpad.

Proizvođač je bilo koji subjekt čijom se djelatnošću proizvodi otpad (izvorni proizvođač) i/ili bilo koji subjekt koji obavlja predtretman, sortiranje ili druge operacije koje dovode do promjene fizičkih značajki ili sastava otpada.

Operater je fizička ili pravna osoba odgovorna za bilo koju vrstu djelatnosti upravljanja otpadom.

Upravljanje otpadom znači sustav djelatnosti i radnji u svezi s otpadom, uključujući prevenciju nastanka otpada, smanjivanje količine otpada i njegovih opasnih značajki, tretman otpada, planiranje i nadzor djelatnosti i procesa upravljanja otpadom, transport otpada, uspostavu, rad, zatvaranje i održavanje uređaja za tretman otpada nakon zatvaranja te monitoriranje, savjetovanje i izobrazbu u svezi s djelatnostima i radnjama upravljanja otpadom.

Tretman znači fizičke, termalne, kemijske ili biološke procese, uključujući sortiranje, koji mijenjaju značajke otpada s ciljem smanjivanja količine ili opasnih svojstava, olakšavaju rukovanje ili povećavaju povrat sastavnica otpada.

Povrat komponenti znači povrat materijala i energije iz iskorištenih proizvoda ili otpada u gospodarski sustav primjenom određenog tehnološkog postupka ili spaljivanjem.

Ponovno korištenje znači svaku djelatnost kojom se otpad uporabljuje za namjenu za koju je prvotno zamišljen.

Prikupljanje znači sustavno prikupljanje, po mogućnosti sortiranje, otpada s ciljem olakšanja budućega tretmana.

Transport znači promet otpada izvan postrojenja.

Skladištenje znači proizvođačevo ostavljanje otpada unutar postrojenja i pogona, a najviše 3 godine, na način koji isključuje opasnost za okoliš i ljudsko zdravlje.

Odlaganje znači djelatnost s otpadom koji više nema korisnih svojstava, utvrđenu u provedbenom propisu.

Odlagalište znači mjesto odlaganja otpada u svrhu konačnog odlaganja na površini ili ispod površine tla, uključujući:

- unutarnja mjesta za odlaganje (primjerice, odlagališta na kojima proizvođač otpada zbrinjava vlastiti otpad na mjestu nastanka),
- stalna mjesta (primjerice, više od jedne godine) koja se upotrebljavaju za dugogodišnje odlaganje otpada, ali isključujući:
- objekte u kojima nije dopušteno skladištenje otpada, a otpad je spreman za dalji transport s ciljem ponovnog korištenja, tretmana ili odlaganja na drugome mjestu
- prethodno skladištenje otpada za ponovnu upotrebu ili tretman za razdoblje u pravilu kraće od 3 godine,
- prethodno skladištenje otpada za odlaganje razdoblje kraće od jedne godine.

1.2. IDENTIFIKACIJA I KLASIFIKACIJA OTPADA

Lokacija farme za tov brojlera, nalazi se u mjestu-naselju Goruša, grad Visoko. Na postojećem objektu za tov pilića izvršena je nadogradnja (nadziđivanje jedne etaže) za tov pilića kapaciteta 15 000 jedinki. Kapacitet farme za tov pilića prizemlje i potkrovlje iznosi sada 30 000 tovnih brojlera.

Naselje Goruša ima djelimično uređen sistem sa svojom komunalnom infrastrukturom međutim objekat farme lociran je van zone naselja tako da će isti posjedovati svoju infrastrukturu.

Pristup objektu je omogućen sa lokalnog nekategorisanog puta. Teren na kojem se predviđa izgradnja objekta je relativno ravan. Lokacija je snabdjevena svom potrebnom infrastrukturom: vodovod, kanalizacija i elektro instalacije.

U objektima farme za tov brojlera ne koriste se sirovine, materijali i supstance koje bi svojim emisijama ili sadržajem toksičnih supstanci mogle negativno uticati na kvalitetu životne sredine i zbog toga se ne očekuju znatniji negativni uticaji na kvalitetu životne sredine tokom njenog korištenja i nakon eventualnog prestanka korištenja za navedenu namjenu.

Kruti otpad koji nastaje na farmi (stelja i feces) je koristan otpad (gnojivo).

Omjer stelje i fecesa u ukupnoj količini gnojiva iznosi cca 60% : 40%. Procjenjuje se da će količine ovog otpada iznositi 150 m³/po peradarniku za jedan turnusu koji će se odmah voziti sa lokacije.

Kao otpad na farmi za tov brojlera javljaju se i uginuli brojleri. Mortalitet u tovu brojlera u toku jednog turnusa iznosi do 4-5% od ukupnog broja brojlera.

Otpad koji nastaje od liječenja i prevencije bolesti vraća se u nadležnu veterinarsku službu, koja će ovaj otpad zbrinjavati preko ovlaštene firme za prikupljanje i zbrinjavanje ove vrste otpada odnosno potpisan je ugovor sa „Brovis“ d.d. Visoko u kojem je navedeno i veterinarski nadzor. Količine ovog otpada su veoma male i procjenjuje se da će iznositi svega 1-2 kg/po peradarniku. Pretpostavljene mjesečne količine otpada u septičkoj jami su oko 2 m³, od toga oko 0,5 m³ krute i polu krute tvari. Potrebno njeno redovno čišćenje od strane ovlaštene firme za zbrinjavanje ove vrste otpada.

Komunalni otpad će se sakupljati u namjenski kontejner (posude) zapremine 240 l i povremeno će ga odvoziti komunalno preduzeće na komunalnu deponiju od ovlaštenog preduzeća sa kojim je sklopljen ugovor. Procjenjuje se da će se količine ovog otpada kretati cca 1 m³/po turnusu.

Tehnološki proces predviđa sistem za ventilaciju gdje prilikom prozračivanja dolazi do emisija ugljičnog dioksida i vodene pare nastalih izdisanjem, prašine i amonijaka u atmosferu. Primjenjenim sistemom ventilacije održava se optimalna vlaga u objektu koja sprečava nastajanje prašine ili se postiže razrjeđenje čestica prašine do te mjere da ona nema uticaja prije svega na zdravlje pilića, a niti predstavlja značajan faktor za mikroklimu u objektu niti

izvan njega. Isto tako savremeni sistem ventilacije sprečava stvaranje štetnih plinova koji se redovno kontrolišu putem mjernih instrumenta u peradarniku i moraju zadovoljiti zakonske propise.

Na osnovu mjerenja emisija iz kotlovnice svi mjereni parametri zadovoljavaju.

Tokom korištenjem teške mehanizacije na lokaciji doći će do emisije dima i lebdećih čestica u manjim količinama. Ove emisije će biti dominantne na samoj lokaciji i bez daljnjih, trajnih posljedica na životnu sredinu. U farmi za tov pilića nastaju tehnološke otpadne vode prilikom pranja prostora za piliće koje se vrši po završetku turnusa. Sanitarne vode skupljat će se u nepropusnu septičku jamu koja nema ispusta. Ona se prazni nakon punjenja od ovlaštenog društva. Količina ovih voda neće biti velika s obzirom da farma radi sa manjim brojem radnika. Oborinske vode prikupljat će se sistemom drenaže, a sa asfaltnih i manipulativnih površina ispuštati će se u septičku jamu.

Prilikom proizvodnje pilića ne nastaje buka koja bi mogla uticati na povećanje nivoa buke u odnosu na sadašnji. Obzirom na dovoljnu udaljenost objekta od najbližih kuća i ono malo povremene buke od vozila, neće ometati stanovništvo naselja.

Nastajanje otpadna ulja i maziva, baterije i akumulatora je predviđeno nastajanje u malim količinama.

Skladištenje akumulatora i baterija nije predviđeno na lokaciji. Zamjena akumulatora će se vršiti po principu staro za novo.

Identifikacija i klasifikacija otpada prema Pravilniku o kategorijama otpada sa listama („Sl. novine FBiH“, broj. 9/05) data je u sljedećoj tabeli:

Tabela 1. Identifikacija i klasifikacija otpada

ŠIFRA	NAZIV	SASTAV OTPADA	PORIJEKLO ILI IZVOR OTPADA
02 02	Otpad od pripremanja i prerade mesa, ribe i drugih namirnica životinjskog porijekla		
02 02 01	Talozi od ispiranja i čišćenja	Otpadne vode i talozi od pranja i čišćenja tehnološke opreme i prostora nakon završenog turnusa tova.	Proizvodni pogon
02 02 02	Otpadno životinjsko tkivo	Uginuli pilići	Proizvodni pogon
02 01 06	Životinjske fekalije, urin i gnoj (uključujući pokvarenu slamu), efluenti, koji se posebno sakupljaju i obrađuju izvan kruga njihovog nastanka	Prostirka i đubrivo, odnosno stelja i feces	Proizvodni pogon (čišćenje objekta hale nakon svakog turnusa tova)
15 01	Ambalaža (uključujući odvojeno skupljani komunalni ambalažni otpad)		
15 01 01	Ambalaža od papira i kartona	Prilikom pakovanja koristi se PVC ambalaža i kartonske kutije	Pakovanje gotovih proizvoda
20	Komunalni otpad (otpad iz domaćinstva i slični otpad iz industrijskih i zanatskih pogona i iz ustanova) uključujući odvojeno prikupljene sastojke		
20 01 01	Papir i karton	Prilikom pakovanja koristi se PVC ambalaža i kartonske kutije	Pakovanje gotovih proizvoda

20 03	Ostali komunalni otpad		
20 03 04	Muljevi iz septičkih jama	Muljevi od čišćenja prostora nakon završenog turnusa tova	Proizvodni pogon
19 01 12	Pepeo i šljaka s dna koji nisu navedeni pod 19 01 11	Nastaje u kotlu u toku izgaranja uglja	Kotlovnica
18	Otpad koji nastaje kod zaštite zdravlja ljudi i životinja i/ili srodnih istraživanja (isključujući otpad iz domaćinstava i restorana koji ne potiče iz neposredne zdravstvene zaštite)	Šprice, igle, otpadi od lijekova i sl.	Proizvodni pogon
13 01...*	Otpadna ulja i emulzije	-	Građevinske mašine i strojevi
16 06	Baterije i akumulatori	-	Građevinske mašine i strojevi

Obzirom da otpad iz ovog procesa proizvodnje može osim u redovnim, nastati i u vanrednim okolnostima, te da je u direktnoj ovisnosti od obima proizvodnje, količine produkovanog otpada će varirati. Iz navedenih razloga količine otpada date u sljedećoj tabeli dobivene su približnim ocjenama i proračunima na osnovu dosadašnjeg rada pogona:

Tabela 2. Količine otpada na godišnjem nivou

Vrsta otpada	Količine na godišnjem nivou
Prostirka i đubrivo – stelja i feces	750 t
Otpadne vode i muljevi iz separatora	12,00 m ³
Uginuli pilići	5.400 komada
Komunalni otpad, miješani komunalni otpad	5 t

SASTAV

Pilieći gnoj

U peradarskoj proizvodnji najvećim dijelom kao prostirka koristi se drvena strugotina, hoblovina i piljevina, a jednim manjim dijelom (u vrijeme žetve) i pšenična ili ječmena slama.

Uginuli pilići

Ukupna količina uginuinih pilića u normalnim okolnostima se kreće do 4-5 %. U slučaju uginuća pilića većih razmjera koje može biti posljedica zaraznih bolesti, toplotnog udara i sl. potrebno je od strane nadležne veterinarske službe utvrditi uzrok uginuća i način zbrinjavanja uginulih životinja.

Otpadni plinovi

Kao potencijalni zagađivači atmosfere mogu se javiti otpadni produkti intenzivnih metaboličkih procesa kao što je amonijak i ugljen dioksid u vidu plinovite faze. Ti se produkti ventilacijom emituju u okolnu atmosferu, ali u vrlo niskim koncentracijama, te ne mogu štetno uticati niti na atmosferu, a isto tako i na biosferu.

Pepeo

Toplotna energija za zagrijavanje radnih prostorija se obezbjeđuje u vlastitoj kotlovnici. Sagorijeva njem u kotlovnici nastaju dimni plinovi i čvrste čestice koji će se voditi kroz dimnjak i ispuštati u atmosferu. Pepeo nastao sagorijevanjem drveta i uglja odlagati će se na predviđeno mjesto i povremeno odvoziti na deponiju.

Ambalaža od papira i kartona

Ovaj otpad nastaje u malim količinama. Papir, karton za pakiranje i sl. prikupljaju se i predaju komunainom preduzeću na zbrinjavanje.

Muljevi, talozi od ispiranja i čišćenja

Postupak tova pilića odvija se u "suhom" ciklusu. Tehnološke otpadne vode nastaju prilikom pranja prostora za piliće koje se vrši po završetku turnusa. Ove otpadne vode će se odvesti u nepropusnu septičku jamu. Sanitarno-fekalne otpadne vode prikupljati će se unutrašnjom kanalizacijom, izvoditi izvan objekata, te vanjskom kanalizacijom odvoditi do planiranog objekta za sakupljanje ovih otpadnih voda - septičke jame.

1.3 MJERE ZA SPREČAVANJE NASTAJANJA OTPADA

U cilju smanjenja proizvodnje otpada u pogonu predviđena je primjena sljedećih mjera:

- Odrediti preciznije lokacije za privremeno skladištenje prikupljenog otpada unutar prostora pogona, a za otpad podložen uticaju vanjskih elemenata (temperature, vlage i sl.) predvidjeti poseban prostor.
- U pogonu planirati prostor za privremeno skladištenje eventualno produkovanih većih količina organskog otpada i drugog otpada koji zahtjeva posebne uslove skladištenja (odvajanje od drugog otpada, niske temperature, odsustvo svjetlosti i sl.).
- Obezbijediti redovno održavanje i dezinfekciju odjeće, alata i opreme za rad.
- Obezbijediti pravilno skladištenje sirovina i gotovih proizvoda u cilju prevencije nekontrolisanog nastanka otpada.
- Septičku jamu za prikupljanje tehnoloških i sanitarno-fekalnih voda redovno prazniti i čistiti putem ovlaštenog operatera.
- Vršiti razdvajanje otpada na samoj lokaciji pogona.
- Koristiti mašine nove generacije čime će se eliminisati nastanak otpadnih goriva, ulja ili maziva.
- Voditi evidenciju o produkovanom, uskladištenom i odloženom otpadu.

1.4 SKUPLJANJE, SKLADIŠTENJE I RUKOVANJE SA OTPADOM

Sa otpadom nastalim u proizvodnom procesu mora se postupati na način da se izbjegne:

- Opasnost po ljudsko zdravlje,
- Opasnost po biljni i životinjski svijet,
- Onečišćenje vode, tla i zraka,
- Nekontrolisano odlaganje i spaljivanje,
- Neodgovorno upravljanje otpadom.

U pogonu će se obezbijediti skupljanje i skladištenje otpada, te njegovo selektivno odvajanje i odlaganje na okolinski prihvatljiv način. Selektivnim odvajanjem će se naročito obezbijediti odvajanje one vrste otpada čija je reciklaža trenutno moguća. Eventualno miješanje otpada vršit će se samo ako je to u skladu sa propisima. Skladištenje komunalnog otpada vršit će se na za to određenim mjestima i u tipiziranim posudama (kantama).

Eventualno nastali opasni otpad bit će posebno uskladišten, a njegovo odlaganje vršit će se u skladu sa propisanim načinom za postupanje sa opasnim otpadom.

Način skladištenja i tretman na lokaciji pogona dat je u sljedećoj tabeli:

Tabela 3. Način tretmana i mjesto konačnog odlaganja nastalog otpada

OTPAD	NAČIN SKLADIŠTENJA	NAČIN TRETMANA I MJESTO KONAČNOG ODLAGANJA
Prostirka i đubrivo – stelja i feces	Ovaj otpad se ne skladišti u krugu farme	Nakon završenog turnusa tova, vrši se čišćenje objekta hale, a otpad se odvodi odmah sa lokacije
Otpadna životinjska tkiva (uginuli pilići)	U rashladnim boksovima – frižiderima, a zatim propisno zapakovane odvoze se u vertikalnim kafilerijam	Odvoz vrši ovlašteno preduzeće za zbrinjavanje otpada.
Otpadne vode i muljevi iz separatora	Ne vrši se skladištenje na lokaciji pogona	Periodično čišćenje separatora putem ovlaštenog preduzeća
Komunalni otpad	U tipiziranim komunalnim posudama (kontejnerima)	Odvoz vrši lokalno preduzeće za zbrinjavanje komunalnog otpada.
Ambalaža za dopremu i otpremu pilića (kutije, gajbe i sl.)	Ovaj otpad se ne skladišti na lokaciji	Operater koji dovozi i odvozi piliće vrši zbrinjavanje ambalažnog otpada tj. kada se pilići dovezu istovare se na lokaciju a ambalažu vrati operater, kada se završi tov operater dovozi ambalažu i kupi piliće tako da nema ove vrste otpada na lokaciji.
Medicinski otpad	Ovaj otpad se ne skladišti na lokaciji	Predmetno društvo ima sklopljen ugovor sa Brovis d.d. o pržanju medicinske pomoću za perad tako da osoblje (veterinari) koji koriste medicinska sredstva na lokaciji nose ih odmah sa sobom.
Akumulatori	Ovaj otpad se ne skladišti na lokaciji	Danas je praksa da se ova vrsta otpada zbrinjava kod prodavača tj. zamjena starog za novi uz nadoplatu, što je vrlo jednostavan način zbrinjavanja ove vrste opasnog otpada a izbjegava se skladištenje
Otpadna ulja i maziva	Obezbjediti metalnu posudu (bure) od cca 50 l u slučaju potrebe skladištenja ove vrste otpada	Odvoz će vršiti ovlašteno preduzeće za zbrinjavanje ove vrste otpada

1.5 ODLAGANJE OTPADA

Pogon za tov pilića će kao proizvođač otpada sav selektivno prikupljeni otpad predati Investitorima sistema upravljanja otpadom, odnosno pravnim ili fizičkim licima ovlaštenim za prikupljanje, transport i preradu otpada u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom i to na slijedeći način:

- Komunalni otpad će se prikupiti na mjestu nastanka u za to predviđene tipizirane posude (kontejner). Osim uobičajenog komunalnog otpada na ovaj način će biti odložen i otpad iz proizvodnje koji je po svom karakteru sličan komunalnom otpadu. Konačno odlaganje ove vrste otpada vršit će se putem komunalnog preduzeća sa područja općine Visoko.
- Ambalažni otpad, kao što je papir i karton, plastificirane folije za pakovanje gotovih proizvoda će se prikupljati odvojeno, a konačno odlaganje bit će riješeno putem preduzeća ovlaštenog za prikupljanje i reciklažu tih vrsta otpada.
- Organski otpad iz proizvodnog procesa, kao i sav drugi otpad koji može imati karakter opasnog otpada bit će privremeno uskladišten na lokaciji pogona na okolinski prihvatljiv način, a konačno odlaganje vršit će se putem ovlaštenog pravnog ili fizičkog lica putem ugovora o prenosu obaveza upravljanja otpadom. Uginuli brojleri će se svakodnevno skupljati i pohraniti u rashladne boksove-frižidere. Spremnici moraju biti izrađeni od nehrđajućeg materijala, ravnih i glatkih površina, zaobljenih spojeva i prilagođeni za utovar, koji se mogu zatvoriti tako da se spriječi isticanje tkućine i isparavanje sa sistemom hlađenja. Uginuli brojleri se moraju redovito odvoziti na utilizaciju putem ovlaštene firme kojom vlasnik treba sklopiti ugovor. U slučaju povećanog mortaliteta (više od 4-5% po turnusu) mora se utvrditi uzrok, sanirati ga, a s lešinama postupati prema preporukama veterinarske službe.
- U slučaju manjih, neophodnih, tehničkih popravki i dolijevanja goriva i ulja u građevinske mašine na lokaciji potrebno je ispod mjesta popravka postaviti limenu posudu odgovarajuće veličine te nakon toga skladištiti u metalno bure cca 50l u koju se može sakupljati eventualno proliveno gorivo ili ulje.
- Sav građevinski otpad treba odmah prikupljati i deponovati na za to određeni i uređeni prostor prije odvoženja sa lokacije.

Zaštitne mjere u proizvodnom pogonu za tov pilića

Vlasnik životinja mora – prema Pravilniku o uvjetima kojima moraju udovoljavati farme i uvjetima za zaštitu životinja na farmama:

- Prijaviti nadležnom veterinarskom uredu, ukoliko to već nije učinio u skladu s posebnim propisom, držanje jedne ili više životinja;
- Omogućiti obavljanje poslova ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji, ne dovodeći u pitanje druge posebne propise;
- U slučaju sumnje na pojavu zarazne ili druge bolesti koja se obvezno prijavljuje, odmah obavijestiti ovlaštenog veterinara nadležne veterinarske organizacije;
- Obavijestiti ovlaštenog veterinara nadležne veterinarske organizacije o dolasku životinja na farmu.
- Provoditi preventivne mjere zaštite proizvodnog turnusa,
- Poslije svakog turnusa unutrašnjost objekta-peradarnika u potpunosti očistiti i dezinficirati
- Redovito provoditi deratizaciju
- Osigurati biološki odmor između dva turnusa od najmanje 14 dana

1.6. ZAKLJUČAK

Operator je dužan Plan za upravljanje otpadom ažurirati svake tri godine ili nakon eventualne promjene u radu pogona i postrojenja na predmetnoj lokaciji. Isto tako, operator je dužan potpisati ugovore i iste uskladiti sa ovim Planom u svrhu odvođenja, tretmana, deponovanja i zbrinjavanja produkovanog otpada. Ugovori moraju uključiti stranku koja se odnosi na dokaz o ekološki prihvatljivom zbrinjavanju otpada kao obavezu izvršioca. Dužnost operatora je da svakom vrstom otpada, koja se produkuje na prostorima farme za tov peradi upravlja i postupa u skladu sa ovim Planom i propisima o upravljanju otpadom. Odgovorno lice za poslove upravljanja otpadom, dužno je da provede ovaj Plan za upravljanje otpadom, da predlaže mjere za poboljšanje prevencije, ponovnog korištenja i reciklaže otpada i da nadzire ispunjenje utvrđenih uvjeta za upravljanje otpadom. Proizvođači otpada, odnosno operator postrojenja dužan je obavijestiti nadležni organ, odnosno inspekciju za zaštitu okoliša o otkrivenim negativnim uticajima na okoliš odmah, a najkasnije 12 sati nakon pojave negativnog uticaja. Operator je dužan planirati i provoditi sve raspoložive mjere za sprečavanje produkcije otpada, selektivno sakupljanje i tretman otpada u svrhu korištenja upotrebljivog otpada i sigurnog odlaganja neupotrebljivog otpada na deponiji u skladu sa ovim Planom i propisima o upravljanju otpadom.

2. ZAKONSKA REGULATIVA

1. Zakon o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj [15/21](#))
2. Uredba o projektima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i projektima za koje se odlučuje o potrebi procjene uticaja na okoliš ("Službene novine Federacije BiH", broj: [51/21](#))
3. Uredba kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolišnu dozvolu ("Službene novine Federacije BiH", broj: [51/21](#))
4. Zakon o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“, broj [33/03](#), [72/09](#) i [92/17](#))
5. Zakon o zaštiti zraka („Službene novine Federacije BiH“, broj [33/03](#) i [4/10](#))
6. Zakon o zaštiti prirode („Službene novine Federacije BiH“, broj [66/13](#))
7. Zakon o zaštiti od buke („Službene novine Federacije BiH“, broj [110/12](#))
8. Zakon o vodama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj: [70/06](#))

3. PRILOZI

1. Odluka o imenovanju odgovorne osobe za upravljanje otpadom
2. Obrazac za evidentiranje opasnih situacija i nesreća i sa pregledom poduzetih akcija na ublažavanju njihovog uticaja na okoliš
3. Ugovor sa „BROVIS“ d.d. Visoko o poslovnoj saradnji – komercijalnom tovu pilića
4. Ugovor o održavanju septičke jame sa „ATLAS-D“ d.o.o. Visoko
5. Ugovor o pružanju komunalnih usluga JKP „Visoko“ d.o.o. Visoko

Shodno Zakon o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“, broj [33/03](#), [72/09](#) i [92/17](#)) donosim odluku o.

ODLUKA O IMENOVANJU

Za odgovornu osobu za upravljanje otpadom u **OBRT „KOKOFARM“ vl. Dokso Dženana**

Odgovorna osoba je dužna da:

- izradi i ažurira nacrt Plana upravljanja otpadom,
- provede Plan za upravljanje otpadom,
- predlaže mjere za poboljšanje prevencije, ponovnog korištenja i reciklaže otpada
- nadzire ispunjenje utvrđenih uvjeta za upravljanje otpadom i o tome izvještava operatora.
- Vršiti internu obuku o zbrinjavanju i prikupljanju otpada

Visoko, april 2022. godine

M.P.

Vlasnik:

.....

OBRAZAC ZA EVIDENTIRANJE OPASNIH SITUACIJA I NESREĆA I SA PREGLEDOM PODUZETIH AKCIJA NA UBLAŽAVANJU NJIHOVOG UTICAJA NA OKOLIŠ

Tabela 6 –Obrazac

SPISAK NESREĆA I OPASNIH SITUACIJA SA PREGLEDOM PODUZETIH AKCIJA NA UBLAŽAVANJU NJIHOVOG UTICAJA NA OKOLIŠ								Ime službe:
U godini:								Br.izdanja spiska: Datum
Red. broj	Datum i mjesto	Opis pojavljene nesreće/opasne situacije	Uzrok pojave nesreće/opasne situacije	Posljedica – uticaj na okoliš	Obim uticaja na okoliš	Područje uticaja – voda, zrak, tlo ili ljudi	Opis poduzete akcije na ublažavanju uticaja na okoliš	Potvrda kontrolnog organa o otklanjanju uzroka nesreće/opasne situacije
								Zapisnik br.
Primjedbe, preporuke, sugestije, prijedlozi poboljšanja:								
Datum zaključenja godišnjeg spiska:				Spisak sačinio:		Pregledao i ovjerio:		
				Rukovodilac službe:		Referent zaštite od požara:		
						Datum:		
Dostaviti: -Referentu zaštite od požara (orginalan primjerak) -Referentu zaštite na radu (kopija)								